

tiv, limitativ și păgubitor din punct de vedere spiritual și cultural în care se procedează astăzi la nivel educațional nu este rezultatul lipsei de bunăvoință ci al ignoranței. Raționarea corectă la umanitate presupune înțelegerea și respectarea tuturor formelor particulare de tradiție, evitarea ligaturării, a izolării Creștinismului de toate celelalte forme de cult. Dacă Dumnezeu este Unul — și este! — atunci nu avem dreptul să introducem, abuziv și cu totul nelegitim, disjunția, ambiguitatea, separația, acolo unde Tatăl Ceresc a unit, îmbinat și armonizat lucrurile! Cum am putea înțelege, oare, istoria, dogma, sistemul moral și ritualul creștin fără considerarea tradiției abrahamice unitare, fără raportarea acesteia la marile tradiții ale Orientului, ignorând cu bună știință asemănările și deosebirile dintre Creștinism și celelalte forme spirituale consistente precreștine?

Sintem martorii unui uriaș val de publicații, de toate formele și orientările, în toate sensurile posibile; pericolele ce așteaptă momentul propice pentru a se materializa în rătăcirii, erezii culturale și comportamente sociale aberante, sînt, credem, mult mai importante decît cele din perioada postbelică și prerevoluționară. Dogmatismul sclerotic s-a manifestat prohibitiv, dintr-un anume punct de vedere, și în ceea ce privește „noutățile” psiho-spirituale; dar, după evenimentele din decembrie 1989, cenzura competenței, a pertinentei și a bunului simț, chiar, nu a mai funcționat cu frecvența și cuprinderea necesară, tinerii noștri rămînînd la discreția tuturor „profeților” și „profețiilor”. Inutilitatea unor asemenea „achiziții” subintelectuale nu este, nici pe departe, cel mai rău lucru: rătăcirile, confuziile, se transformă rapid în dereglări psiho-fiziologice, constituie sursa dereglărilor social-morale, a transgresiunilor și pervertirilor de varii forme. Toate acestea, sintem convinși, au depășit stadiul posibilului și au început să devină realitate. Singurul mijloc prin care mai este posibilă reechilibrarea rămîne, după părerea noastră, cunoașterea și educarea prin învățare. Rezultatele pe care le-am obținut în cei doi ani sînt, cu siguranță, încurajatoare. S-a dovedit încă o dată, dacă era nevoie, că nu interzicerea, sub diferitele ei forme, la nivelul cunoașterii conceptuale este calea potrivită, ci conștientizarea prin înțelegere și competență, prin pătrundere intelectuală și trăire autentică a valorilor spirituale este singura modalitate de reorientare benefică. Certitudinea, siguranța, care se manifestă prin întoarcerea în „sînul” Bisericii Ortodoxe, este fructul cunoașterii directe și cuprinzătoare a tuturor celorlalte tradiții — aceasta nu este o simplă afirmație ci experiența contactului viu cu cei care au beneficiat de asimilarea informațiilor specifice obiectului de studiu în chestiune.

Întotdeauna există o șansă, o posibilitate de recuperare a unei stări normale, autentice, a unei „actualități” în care omul să redevină măsură a lucrurilor și a purității echilibrului intelectual — studiul istoriei religiilor este una și nu cea mai puțin importantă.

T. GHIONDEA

LECTORATUL DE VARĂ AL SOCIETĂȚII DE ȘTIINȚE ISTORICE (Brașov 1992)

Între 6 și 16 iulie 1992 s-a desfășurat la Brașov activitatea Lectoratului de vară al Societății de științe istorice din România (S.S.I.) în colaborare cu Inspectoratul școlar județean Brașov și filiala Brașov a S.S.I., la care au participat aproape 50 de profesori de istorie din 18 județe (Prahova, Dîmbovița, Ialomița, Călărași, Brăila,

Olt, Buzău, Giurgiu, Argeș, Sălaj, Hunedoara, Sibiu, Harghita, Brașov, Vrancea, Iași, Suceava, Olt) și din București. Lucrările acestuia au fost inaugurate în ziua de 6 iulie în sala de festivități a liceului „Andrei, Șaguna“ în prezența cursanților și conducerii S.S.I. precum și a reprezentanților Inspectoratului școlar județean Brașov. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. dr. Bogdan Teodorescu, secretarul general al S.S.I. și inspector în Ministerul Învățămîntului, care a subliniat importanța lucrărilor acestui lectorat în cadrul căruia au fost programate un ciclu de conferințe, comunicări, prelegeri, mese rotunde cu caracter științific și didactic menite să contribuie la perfecționarea pregătirii profesionale a profesorilor care predau istoria la catedră. În continuare au mai luat cuvîntul : prof. dr. Păpescu Topolog, directorul liceului „Andrei Șaguna“, prof. Viorel Mailat, inspectorul general școlar din județul Brașov, P.S. preot Manolache care au adus un cuvînt de salut din partea instituțiilor pe care le-au reprezentat. În continuare acad. Ștefan Pascu a făcut mai întîi un panegiric fostului acad. David Prodan, istoric de înaltă ținută științifică, personalitate de seamă în istoriografia românească din ultimii 70 de ani, decedat în vara acestui an, după care și-a prezentat comunicarea cu care fusese înscris în program și anume : *Geneza Memorandumului și procesul memorandiștilor*. În după amiaza complexului muzeal a făcut o amplă expunere privind comorile documentare ale muzeal din Schei (biserica sf. Nicolae, muzeul primei școli românești) precum, și mormîntul marelui diplomat român Nicolae Titulescu, fost ministru de externe al României în perioada interbelică. Cu acest prilej dl. prof. dr. V. Oltean, directorul complexului muzeal a făcut o amplă expunere privind comorile documentare ale muzeului, a căror valoare este nu numai regională dar și națională, de-a lungul evului mediu, epocii moderne și contemporane.

În zilele următoare, programul lectoratului s-a desfășurat după cum urmează: *marți 7 iulie* a avut loc un simpozion cu tema : *Momente din istoria culturii românești din Transilvania*, fiind prezentate comunicările : prof. V. Manea, *Arhitectura sacră în Dacia* ; prof. dr. V. Oltean, *Învățămîntul românesc în Transilvania. Inceputurile scrisului românesc* ; prof. Titus Hașdeu, *Caseta conținînd inima reginei Maria a României și peregrinul acesteia* ; prof. dr. Salvan, *Țara Birsei în evul mediu timpuriu* ; prof. Fl. Costea, *Noi descoperiri arheologice în județul Brașov*. În după amiaza aceleiași zile cursanții au vizitat filiala Arhivelor Statului Brașov, unde prof. Al. Suci, directorul instituției, a făcut o expunere, ilustrată cu numeroase documente, despre importanța acestor izvoare istorice pentru istoria românilor de-a lungul secolelor. *Miercuri 8 iulie* cursanții au făcut o excursie documentară în județul Brașov, principalele obiective vizitate fiind : Biserica-cetate săsească Prejmer, cetatea țărănească din Rîșnov, cetatea Bran, biserica cetate săsească Cristian. În localitatea Cristian a mai fost vizitat cabinetul de istorie și muzeul de istorie din incinta liceului teoretic și a fost vizionat un spectacol folcloric prezentat de către brigada artistică a elevilor școlii. *Joi 9 iulie* au fost audiate următoarele comunicări : prof. dr. Constantin Șerban *Cristofor Columb și descoperirea Americii în conștiința contemporanilor*. În cadrul unei mese rotunde, prof. dr. Bogdan Teodorescu, *Probleme privind metodică predării istoriei* ; iar după amiază prof. dr. Dan Berindei, membru corespondent al Academiei Române, *Modernizarea societății românești în secolul al XIX-lea*. *Vineri 10 iulie* cursanții au efectuat o nouă excursie, de data aceasta în județul Brașov și Sibiu, și anume vizitîndu-se următoarele obiective : cetatea săsească din Codlea, cetatea Făgăraș, în incinta căreia se află muzeul Țării Făgărașului, Li-

ceul Radu Negru unde a fost audiată comunicarea dnei prof. El. Tiglea, *Dezvoltarea învățămîntului în Țara Făgărașului*; minăstirea cisterciană din Cirta, muzeul de istorie județean din Sibiu, casa memorială Octavian Goga din camuna Rășinari, precum și mausoleul mitropolitul Andrei Saguna din aceeași localitate, cetatea medievală din orașul Sighișoara, inclusiv Biserica din deal. *Sîmbătă 11 iulie* au fost expuse comunicările : lector univ. Mihai Lazăr, (Universitatea „Ștefan cel Mare“ —Suceava), *Politica fiscală a domnilor Moldovei în evul mediu* și prof. dr. Nichita Adăniloiaie, *Probleme privind dobîndirea independenței naționale a României. Duminică 12 iulie*, comunicările : prof. univ. dr. Ioan Scurtu (Universitatea din București) și prof. dr. Ioan Chiper, șef de sector la Institutul de istorie „N. Iorga“ din București, *Istoria contemporană a României în arhivele rusești nou deschise*; prof. univ. dr. Șt. Ștefănescu (Universitatea din București) membru corespondent al Academiei Române, *Civilizația românească în evul mediu. Spațiul românesc la est de Carpați (pînă la 1400). Luni 13 iulie*, în cadrul unei mese rotunde cu tema : *Transilvania — matcă de istorie românească* au fost prezentate comunicările : prof. dr. Cornelia Bodea, membru corespondent al Academiei Române, *Transilvania în istoria românilor*; conf. univ. dr. Teodor Pavel (Universitatea din Cluj-Napoca), *Percepția idealului unității românești în cultura germană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Marți 14 iulie* dr. Gh. Buzatu (Filiala Academiei Române din Iași), *România în al doilea război mondial. Campania din est*; prof. dr. Ioan Chiper și dr. Gh. Buzatu, *Războiul rece și sferile de influență în Europa*. În cadrul unei mese rotunde cu tema : *Noutăți în istoriografia românească și străină*; după amiază, prof. dr. Constantin Șerban și prof. M. Andreescu au prezentat cele mai semnificative apariții editoriale din țară și de peste hotare, menite să vină în sprijinul informării cadrelor didactice care predau istoria la catedră.

În ziua de 15 iulie cursantii au efectuat o a treia excursie de documentare pe traseul Brașov-Predeal, Sinaia, Pîriul rece, Poiana Brașov în cursul căreia au fost vizitate : Muzeul din castelul Peleş, mănăstirea Sinaia, muzeul de artă religioasă de la mănăstirea Sinaia, precum și mausoleul lui Take Ionescu, fost ministru de externe al României.

În ziua de 16 iulie a avut loc ședința de închidere a lectoratului, în cursul carea prof. dr. Bogdan Teodorescu a făcut un bilanț a activității acestuia, din care a reieșit că toate comunicările prezentate, bazate pe surse documentare de mare importanță, s-au remarcat prin abordarea unor aspecte noi ale problemelor care au stat în fața autorilor lor, și că ele vor contribui în mod efectiv la informarea profesorilor cursanți; cit privește întrebările puse de cursanți și discuțiile angajate pe marginea expunerilor făcute, ele au dovedit un interes deosebit din partea auditoriului, care a făcut și unele propuneri pentru tematica din anul viitor a lectoratului, care se va desfășura potrivit unei promisiuni a gazdelor — tot la Brașov.